

A finals del segle XIX i començaments del segle XX, el moviment obrer a Catalunya es troba en procés de reafirmació, després d'uns anys en els quals la principal activitat s'orientà en una doble direcció: la lluita pel reconeixement de les societats obreres i la lluita per les vuit hores, que havia estat introduïda anys enrere a Catalunya per Giuseppe Fanelli com a representant de la Primera Internacional.

Precisament, la reivindicació de les vuit hores, i específicament la lluita per les “tres vuits” (vuit hores de treball, vuit hores d'educació i vuit hores de descans), es convertirà en l'eix a través del qual el moviment obrer anirà assolint un grau més elevat d'homogeneïtzació, s'anirà projectant cap al conjunt de la societat afirmant-se com a una classe social diferenciada, i al mateix temps, serà el punt de partida a través del qual giraran la resta de demandes obreres.

Demandes obreres que es desenvoluparan en paral·lel als canvis que s'estaven produint a Catalunya i a Espanya al llarg del darrer decenni del segle XIX, que tindran com a punt culminant la crisi provocada per la pèrdua de les colònies.

Entre prohibicions i persecucions, el moviment societari no deixa de créixer. N'hi haurà un fet, però, que li proporcionarà una consistència que no tenia. En aquest sentit, des del punt de vista del desenvolupament del moviment obrer a escala internacional, la realització del Congrés Internacional Socialista de París, celebrat entre el 14 i el 20 de juliol de 1889, constituirà sens dubte una fita importantíssima. Com és conegut, aquest congrés acordà celebrar per al 1r de maig de l'any següent una manifestació, reivindicant l'establiment d'una legislació internacional del treball i la implantació de la jornada de vuit hores. La proposta va ser presentada després que la delegació americana demanés als delegats presents el seu suport a la vaga que s'havia organitzat als Estats Units pel primer de maig de 1890, amb l'objectiu d'establir la jornada de vuit hores. Els delegats presents no només van decidir donar suport a la vaga dels treballadors americans sinó que es van afegir a la proposta de celebrar el mateix dia una manifestació a totes les ciutats del món on es pogués organitzar.

Seguint els acords del congrés de París, el 1890 se celebren manifestacions a diverses ciutats. A Barcelona, Madrid i Bilbao, les convocatòries constitueixen un gran esdeveniment. A Barcelona l'organització de la manifestació representa la primera aparició pública de la UGT, constituïda l'any 1888.

A Terrassa, la preparació de la manifestació del primer Primer de Maig de 1890 anà precedida d'un míting en què es va lloar la jornada internacional i la necessitat de la lluita del proletariat. Enmig d'un auditori en el qual hi havia moltes dones, es va fer una crida perquè aquestes lluitessin pels seus drets i els dels seus companys. Actes semblants tingueren lloc en altres localitats catalanes, en preparació del que havia de ser una demostració del moviment obrer a tot arreu.

A les deu del matí del dia 1r de maig, les societats obreres de Terrassa es reuniren en el Passeig. Després d'una breu al·locució d'un dels organitzadors, Aligué, es donà principi a l'acte que aplegà entre mil i dos mil obrers. Obria la manifestació un pendó portat per nens amb la inscripció “Viva las ocho horas de jornada!”. Amb continguts semblants, el seguien altres pancartes de les societats obreres que donaven suport com la de teixidors mecànics, la de paletes, la de fusters, la de serrallers, etc. Tancava la manifestació una representació de joves obreres. Tal com estava previst, i

gual que s'havia fet a la manifestació de Barcelona i altres ciutats, la comitiva es dirigí cap a l'Ajuntament, on tres representants dels manifestants van lliurar a l'alcalde un manifest amb les reivindicacions, que també es va portar a l'Institut Industrial, la patronal terrassenca.

L'èxit de la convocatòria del Primer de Maig a tot arreu va donar peu a la decisió de repetir la celebració per l'any següent, i finalment, fou el Congrés de la Internacional celebrat a Brussel·les l'agost de 1891, el que va acordar instaurar el caràcter de manifestació anual a partir d'aquella data.

Encara haurien de passar uns quants anys més fins que, després de la vaga de la Canadencia, s'aconseguís la jornada de vuit hores. L'agost de 1919, l'Institut Industrial de Terrassa aprovà l'horari que quedaria establert a totes les fàbriques de la ciutat: la setmana anglesa de 48 hores.

La consecució de la jornada de vuit hores constituí òbviament una fita importantíssima per al moviment obrer. No només perquè millorà les condicions dels treballadors, sinó també perquè demostrà la força i la potencialitat dels obrers quan s'uneixen, fent-los visibles com a una classe social diferenciada de la resta, amb interessos i reivindicacions pròpies.

Autor: Josep Antoni Pozo González, assessor en història sindical de la UGT.

Cites:

Maria RODRÍGUEZ CALLEJA: "El 1r de Maig a Catalunya. Les Vuit Hores i la jornada internacional del treball", a Segle XX. Revista catalana d'història, núm. 11 (2018) p. 3-28.

Baltasar RAGÓN: Terrassa al segle XIX, Terrassa (1920)